

Nr 80.

Av herr **Mannerskantz** och herr **Sundberg, Carl**, *angående ordnande av specialsjukvård för innevånarna på Gotland å sjukhusen i Stockholm.*

Inom sjukvården pågår för närvarande en nydaning av tidigare knappast sedda mått. Genom läkarvetenskapens framsteg har det nu blivit möjligt att bota sjukdomar som tidigare rubricerats som hopplösa fall. Nya specialiteter ha bildat självständiga vårdgrenar, och lasarettsvården har differentierats på en mängd olika vårdformer. Ur de båda stammarna medicin och kirurgi ha vuxit fram gynekologi, obstetrik, barnsjukvård, öron-, näs- och halssjukvård, ögonsjukvård, reumatologi, hjärtsjukvård, hud- och könsjukvård, hjärnkirurgi och så vidare. Erfarenheten ger emellertid vid handen att de nya specialiteterna kräva ett ej för litet upptagningsområde för att bereda sysselsättning åt den nya specialitetens lasarettsläkare och motivera en särskild specialavdelning. Landstingsområdena ha därvid visat sig i allmänhet vara lämpliga underlag, men i den mån större befolkningsmässigt underlag krävts, ha flera angränsande landsting slagit sig ihop om en specialanstalt.

Gotland intager emellertid en särställning. Dess befolkningsunderlag är ringa — blott ungefär 60 000 invånare — och ogynnsamt sammansatt med ovanligt få personer i de arbetsföra åldrarna. Uttaxeringen för landstingsändamål har varit hög, stundom den högsta i riket, och skattekraften låg. Det insulära läget försvårar eller rent av omöjliggör ett samarbete med »angränsande» län. I stort sett torde Gotland sakna erforderliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för en efter nutida anspråk uppbyggd sjukvård utan måste härför få hjälp från annat håll. I första hand synes staten böra träda hjälpende emellan och möjliggöra att invånarna även på Gotland beredas tillgång till specialsjukvård.

Trafiktekniskt men även kommersiellt har Gotland en nära anknytning till Stockholm. De regelmässiga ångbåtsförbindelserna mellan Gotland och fastlandet ha Stockholm som en naturlig slutpunkt, och flyget har i våra dagar fört Gotland närmare Stockholm med blott en timmes restid mellan Visby och Bromma flygplats. Turisttrafiken är livlig — Gotland mottager varje sommar mängder av besökande från Stockholm och tenderar att bli en yttersta utpost i sommar-Stockholm. Det synes oss därför naturligt, att Stockholm i gengäld skulle erbjuda gotlänningarna tillfälle att få den erforderliga specialsjukvården. Kommunikationstekniskt ligger Stockholm alldeles särskilt gynnsamt till för Gotlands invånare, och sjukhusen i Stock-

holm äro väl utrustade med specialavdelningar. I första hand borde de statliga sjukhusen — Serafimerlasarettet och Karolinska sjukhuset — komma i fråga, men även Stockholms stads sjukvårdsinrättningar borde kunna taga emot de gotländska specialfallen. Så särskilt betungande borde det knappast bli, då Gotland ej har fler invånare än en normal förortsförsamling i Stockholm. Visserligen finns redan nu teoretisk möjlighet för en patient från Gotland att få vård på Serafimerlasarettet och Karolinska sjukhuset, men de få då konkurrera med patienter från alla andra landsändar. Stockholms stads sjukhus äro däremot i princip stängda för gotlänningarna. Närmast till hands ligger därför, att Gotlands läns landsting genom särskilda avtal skulle få rätt att belägga vissa vårdplatser i Stockholm. För att ej betunga patienterna med en hög vårdavgift och för att ej ytterligare belasta Gotlands läns landsting borde statsverket i ekonomiskt hänseende träda emellan och lämna ett tillskott till landstinget för merkostnaderna för ett sådant avtal. Angeläget är också att transportkostnaderna mellan Gotland och Stockholm bli så litet betungande som möjligt för patienterna. Ett särskilt resekostnadsbidrag borde därför utgå av statsmedel.

Förevarande fråga synes böra skyndsammast möjligt göras till föremål för utredning. Vissa förhandlingar mellan därav berörda parter torde också bli erforderliga. Utredningen torde lämpligen kunna uppdragas åt medicinalstyrelsen i samråd med Gotlands läns landsting och övriga intressenter.

Under åberopande av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till ordnande av specialsjukvård för innevånarna på Gotland på sjukhusen i Stockholm.

Stockholm den 20 januari 1950.

Axel Mannerskantz.

Carl Sundberg.